

Årsberättelse 2014

Godkänd på årsmötet i Åbo den 12.4.2015

Innehållsförteckning

1	Miljöpolitik	3
1.1	Jordbruk.....	3
1.1.1	Reformen av landsbygdsprogrammet.....	3
1.1.2	Vägar mot ett nordiskt matsystem	3
1.1.3	Din änglamark.....	3
1.1.4	Övrigt.....	4
1.2	Skogsbruk	4
1.3	Fiske.....	5
1.4	Övrigt	6
1.4.1	Energi	6
1.4.2	Stora rovdjur, jakt	6
1.4.3	Naturvårdspolitik	6
1.4.4	Utlåtanden	7
1.4.5	Arbetsgrupper	7
1.4.6	Miljöarenan	9
1.4.7	Internationellt samarbete.....	9
1.4.8	Teser inför riksdagsvalet 2015.....	10
1.5	Planeringen av klimatkampanjen	10
2	Miljöfostran	11
2.1	Samarbete med daghem och skolor	11
2.1.1	Naturskolan Uttern.....	11
2.1.2	Kvarkens naturskola.....	14
2.1.3	Ålands Naturskola	15
2.2	Utveckling av naturskolverksamheten	16
2.2.1	Naturskolverksamhet i Sibbo storskog	16
2.2.2	Freshabit Life+ IP	16
2.3	Grön Flagg.....	17
2.4	Intressebevakning och främjande av miljöfostran	18
2.4.1	Organisationer.....	18
2.4.2	Nätverk	18
2.4.3	Läroplansreformen	19
2.5	Följ med våren	19
2.6	Fortbildning	19
2.7	Fritidsverksamhet.....	20
2.7.1	Lägerverksamhet	20
2.7.2	Natur och språk	21
2.7.3	Miljöaktionsdagarna 2014	21
2.7.4	Från tanke till handling	22
2.7.5	Verksamhet för familjer	22
3	Kommunikation.....	23
3.1	Finlands Natur.....	23
3.1.1	Innehåll	23
3.1.2	Redaktionen	24
3.1.3	Annonsförsäljning	24
3.1.4	Upplaga och prenumerationsförsäljning	25
3.2	www.naturochmiljo.fi	25
3.3	Sociala medier	25
3.4	Synlighet i media.....	25

4	Tjänster till lokalföreningar.....	26
5	Organisationen	26
5.1	Medlemskåren.....	26
5.1.1	Medlemstalets utveckling	26
5.1.2	Medlemsvärvning	26
5.1.3	Medlemsavgifter	26
5.2	Förbunds kongressen i Noux	27
5.3	Styrelsen.....	28
5.4	Personal	29
5.4.1	Anställda.....	29
5.4.2	Ledning	29
5.4.3	Planeringsdagar och arbetsgemenskapen	30
5.5	Kansliutrymmen och utrustning	30
5.6	Arkivet	31
5.7	Organisationsutveckling	31
6	Skärgårdsfonden.....	31
7	Ekonomi	31
7.1	Översikt	31
7.2	Bidrag och understöd	32
7.3	Penninginsamling	32
8	Medlemsorganisationer	33
8.1.1	Understödjande medlemsorganisationer.....	33
8.1.2	Medlemskommuner	33
9	Personmedlemsantal	34

1 Miljöpolitik

1.1 Jordbruk

1.1.1 Reformen av landsbygdsprogrammet

Arbetet med att förnya Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland var på slutrakan år 2014. I programmet ingår flera stöd och ersättningar som är viktiga med tanke på miljöanpassningen av jordbruket. Förnyelsearbetet leddes av jord- och skogsbruksministeriet. I de möten som planeringsgruppen för jordbrukets miljöersättningar höll deltog Anne Antman som representant för miljöorganisationerna.

Under våren diskuterade Natur och Miljö bristerna i utkastet till landsbygdsprogram med politiska aktörer, bl.a. jord- och skogsbruksministerns statssekreterare. Statsrådet godkände utkastet i april. Natur och Miljö och andra finländska miljöföreningar förmedlade sina synpunkter om landsbygdsprogrammet till bl.a. European Environmental Bureau under sommaren och hösten. Europeiska kommissionen godkände landsbygdsprogrammet med små ändringar i december.

Anne Antman deltog i en konferens om EU:s jordsbruksreform som European Environmental Bureau arrangerade i Aten i Grekland 5–7.5.2014.

1.1.2 Vägar mot ett nordiskt matsystem

Natur och Miljö medverkade som finländsk samarbetspart i ett nordiskt projekt med målet att ta fram information om metoder genom vilka det går att minska utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar från jordbruket i de nordiska länderna. Projektet inleddes år 2013 under ledning av organisationen AirClim i Sverige.

Anne Antman var projektansvarig för Finlands del och deltog i projektets styrgrupp. Antman färdigställde under våren en rapport om utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar från finländskt jordbruk.

Inom projektet ordnades en workshop i Mölnlycke i Sverige den 25–26.3.2015. På workshopen diskuterade man vilka faktorer som lett till dagens situation, samt möjliga lösningar på problemen. I workshopen deltog ett tjugotal personer från de nordiska länderna. Representerade var medborgarorganisationer, universitetsstuderande, forskare, förvaltningen, samt småjordbrukare. Anne Antman representerade Natur och Miljö.

Hösten 2014 övertog Finlands Naturskyddsförbund rollen som finländsk samarbetspart i projektet.

1.1.3 Din änglamark

År 2013 inledde Natur och Miljö ett projekt i syfte att producera en handbok som kan inspirera jordbrukare, markägare och andra naturvänner att upptäcka platser i jordbrukslandskapet som hyser ett rikt växt- och djurliv.

Projektet slutfördes under våren 2014, då handboken fick sin slutliga titel, Din Änglamark. Natur och Miljö genomförde projektet i samarbete med projektet TEHO Plus. Anne Antman var projektansvarig för handboken.

Innehållet i handboken är till största delen nyskrivet, men baserar sig till vissa delar på en motsvarande finskspråkig publikation som projektet TEHO Plus gav ut. Anne Antman skrev manuset, som under våren kommenterades av många sakkunniga inom Natur och Miljö och ett flertal samarbetspartners. Henrika Mercadante skötte språkgranskning och korrektur. För den grafiska formgivningen svarade Anna Nordling i samarbete med Anna Haggrén. Publikationen kom från tryck i juni och upplagan var 1000 st. Handboken publicerades också i elektronisk form på Natur och Miljös webbplats.

Vi höll ett lanseringstillfälle på Magnus Selenius ekogård i Esbo den 13.8. Anne Antman höll i trådarna för tillfället. Som sakkunnig biolog medverkade Anders Albrecht. Till lanseringstillfället var Peter Buchert från HBL inbjuden och Nina Colliander-Nyman representerade Landsbygdens Folk. HBL publicerade en helsidesartikel den 14.8 och Landsbygdens Folk publicerade en mindre artikel den 15.8.

Vi skickade handböckerna till bl.a. NTM-centraler och jordbrukets rådgivare samt till producentorganisationer, som kommer att dela ut handböckerna till sina kunder. Projektet TEHO Plus skötte distributionen av 300 exemplar. Vi skickade en del av handböckerna direkt till enskilda personer, bl.a. studerande och privatpersoner. Vid årets slut var upplagan nästan slut.

1.1.4 Övrigt

Anne Antman höll en föreläsning om biologisk mångfald i jordbruksmiljön i Korsholm den 28.5. Projektet TEHO Plus och Landsbygdsnätverket arrangerade evenemanget under namnet "Miljökompetens som styrkan i gårdens verksamhet". Programmet var uppbyggt av flera föreläsningar som var riktade till jordbruksrådgivare, personer aktiva inom producentorganisationer, personer som jobbar inom den lokala eller regionala jordbruksförvaltningen m.fl.

1.2 Skogsbruk

Natur och Miljö medverkade i uppföljningsgruppen för Metsoprogrammet. Statsrådet fattade ett nytt principbeslut som förlänger tiden för genomförandet till år 2022.

Frågan om hur man kodar olika kategorier av naturskyddsområden i statistik gällande skogsskydd har varit en het potatis i decennier. Jord- och skogsbruksministeriet startade en process att uppdatera principerna. Bernt Nordman medverkade i ett startseminarium om detta den 28.1 men det räckte ända till slutet av året innan förslaget var klart att skickas ur på remiss.

Natur och Miljö fortsatte också sitt engagemang för miljöcertifiering av skogsbruk. Natur och Miljö var medlem i den nationella FSC-föreningen och bidrog med finansiering till miljökammarens gemensamma sekreterare Lauri Kajander. Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på FSC-föreningens årsmöte.

Lokalföreningen Kimitoöns natur drev en kampanj mot Konstsamfundets planer på omfattande avverkningsplaner av skogar med höga natur- och rekreationsvärden. Natur och Miljö stödde kampanjen genom att gå i dialog med Konstsamfundet om olika skogsbruks- och planeringsprinciper.

1.3 Fiske

Förslaget till ny fiskelag sändes ut på remiss i början av året och reformen debatterades livligt under hela året. Natur och Miljö skrev ett utlåtande om förslaget och lyfte i olika sammanhang fram vikten av att stärka fiskstammarnas naturliga reproduktion.

I början av året erhöll Natur och Miljö finansiering från Ålandsbanken för projektet Fisklycka vars målsättning är att pröva olika sätt att restaurera livsmiljöer för olika fiskarter. På grund av att så många andra projekt pågick samtidigt fanns det inte resurser att starta projektet i god tid inför fåltsäsongen. Genomförandet av projektet sköts därför fram till år 2015.

I juni gick Natur och Miljö med i en debatt på insändarspalten i Åbo Underrättelser om hur fiskbestånd används som indikatorer inom havsförvaltningen. Bernt Nordman skrev två insändare som även tangerade allmänna frågor gällande naturskydd i skärgården.

Miljöakademin ordnades den 1–2.9 i östra Nyland. Temat var hållbart fiske. Bland de 60 deltagarna fanns 6 riksdagledamöter (2 Saml, 2 Sannf, 2 Gröna) samt riksdagsledamöter/gruppsekreterare från Centern och Sdp. Från Natur och Miljö deltog verksamhetsledaren Bernt Nordman, som även medverkade aktivt i planeringsgruppen för seminariet. Exkursioner till fisktrappor vid Kuuskoski (Lovisaån, f.d. Malmgård kvarn) och Korkeakoski (Kymmene älv). Dessutom åkte man ut med båt och följde med när yrkesfiskaren Johan Kjellgren vittjade en sälsäker push-up ryssja i Pellinge. Föreläsningar och middag var på Bosgård, övernattningen på Sannäs gård. I november publicerades slutrapporten från Miljöakademin. Publikseminariet ordnades i början av år 2015.

Fiskerisekretariatet (FISH), som är en i Sverige registrerad förening som arbetar med internationell fiskepolitik, ordnade den 7–8.4 i Malmö ett möte för miljöorganisationer som arbetar med fiskefrågor i Östersjöregionen. 25 personer deltog i mötet, vars syfte var att förbättra koordineringen av lobbyarbete gällande fiskepolitik, främst på EU-nivå, men även inom Östersjösamarbetet. Från Finland deltog förutom Bernt Nordman även representanter för WWF Finland och Finlands naturskyddsförbund. På mötet diskuterades bl.a. EU:s havsförvaltning, vattenbruk, EU-fiskekvoter samt förvaltningsplanerna för torskstammarna. I samband med mötet bekantade sig Nordman också med Malmös marina naturskola Sea-U och diskuterade möjligheter till framtida samarbete med naturskolans ledning.

I början av hösten gav Natur och Miljö ett utlåtande om förslaget till fiskekvoter för Östersjön. Det slutliga beslutet som EU-ministrarna fattade var ett steg i rätt riktning.

Natur och Miljö medverkade i beredningen av en ny nationell strategi för vattenbruk som är obligatorisk enligt EU:s fiskepolitik (CFP). Bernt Nordman fungerade som ersättare för SLL:s representant i en arbetsgrupp som utarbetade ett förslag under våren. Utkastet presenterades också i en artikel som publicerades i Finlands Natur nr 2 och väckte intresse bland medlemmar och andra intressenter. Natur och Miljö gav ett utlåtande om det slutliga förslaget till statsrådsbeslut som hade sammanställts av tjänstemän på jord- och skogsbruksministeriet. Statsrådet godkände slutligen den nya strategin i början av december.

Styrelsen för Nylands fiskarförbund bjöd in Natur och Miljö till en dialog om fiskepolitiken. Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på ett första möte som ordnades den 20.10. På mötet kom organisationerna överens om att fortsätta dialogen.

1.4 Övrigt

1.4.1 Energi

Debatten om vindkraft fortsatte aktivt på olika håll i Svenskfinland. Under Natur och Miljös förbundskongress fördes igen en livlig debatt. Ett förslag till uppdaterad vindkraftspolicy för Natur och Miljö skickades på remiss till lokalföreningarna, men eftersom förslaget fick ett motstridigt mottagande valde styrelsen att fortsätta beredningen i dialog med lokalföreningarna.

Under året debatterades de nya principbesluten om kärnkraft (Fennovoima och OLK 4) livligt i media. Miljöorganisationerna arbetade koordinerat för att projekten skulle begravas. Natur och Miljö kontaktade riksdagsmän som profilerat sig i svenskspråkig media. Bernt Nordman framförde Natur och Miljös åsikt på en muntlig hearing i miljöutskottet när principbesluten behandlades i riksdagen. Slutligen godkände statsrådet Fennovoimas förnyade ansökan och principbeslutet godkändes även av riksdagen.

1.4.2 Stora rovdjur, jakt

Natur och Miljö var formellt medlem av den regionala rovdjursdelegationen i Österbotten, men ingen representant hade möjlighet att delta i mötena. Under året beredde Finlands viltcentral en ny skötselplan för vargstammen i Finland. Förslaget skickades på remiss strax före jul.

Det uppmärksammade fallet av tjuvjakt i Perhå behandlades i rätten under året. I Vasabladet pågick en livlig debatt om "varghybrider" under våren. Bernt Nordman skrev i mars sammanlagt tre insändare där han bl.a. kritiserade journalisten Kenneth Mynttis okritiska användning av källor.

Natur och Miljö undertecknade i februari en gemensam skrivelse från nordiska miljöorganisationer till Nordiska ministerrådet om behovet av att utarbeta en gemensam nordisk förvaltningsplan för vargen. Skrivelsen undertecknades av 21 organisationer med ett sammanlagt medlemstal på 650 000 personer.

1.4.3 Naturvårdspolitik

Natur och Miljö puffade för miljöministeriets omfattande hörande om naturvårdslagens förnyelse. Bernt Nordman medverkade på ett startseminarium den 23.10 i Ständerhuset i Helsingfors.

Under hösten medverkade Natur och Miljö i lobbyarbetet mot den nya miljöministerns sätt att stoppa myrskyddsprogrammet.

1.4.4 Utlåtanden

- 24.01.2014 Utlåtande om utkast till proposition om ny fiskelag
- 19.05.2014 Utlåtande om utkastet till Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling
- 03.06.2014 Utlåtande om anvisning om muddring och dumpning av muddermassor (utkast 6.5.2014)
- 08.08.2014 Utlåtande om utkast till proposition om ändringar i Kyotoprotokollet
- 15.08.2014 Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket
- 18.08.2014 Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket, lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen och av vissa lagar som har samband med den.
- 18.08.2014 Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare och vissa lagar som har sammanband med den
- 29.08.2014 Utlåtande om förslag till strategi för vattenbruk 2022
- 19.09.2014 Utlåtande om kommissionens förslag till fiskemöjligheter i Östersjön (TAC) 2015 (COM(2014) 552 final)
- 26.09.2014 Utlåtande om förslag till ändring av miljöskyddslagen
- 22.10.2014 Utlåtande om utkast till läroplansgrunder för den grundläggande utbildningen (UTKAST 19.9.2014)
- 22.10.2014 Utlåtande om M 6/2014 vp (Valtioneuvoston periaatepäätös 18 päivänä syyskuuta 2014 Fennovoima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalaitoksen ja voimalaitoksen toimintaan samalla laitospaikalla tarvittavien ydinlaitoksien rakentamisesta)

1.4.5 Arbetsgrupper

Natur och Miljös representanter medverkade i en stor mängd olika arbetsgrupper och kommittéer.

Arbetsgrupp för beredning av landsbygdsprogrammet 2015–2021

Anne Antman

Arbetsgrupp för uppföljning av den nationella biodiversitetsstrategin

ordinarie Bernt Nordman

Delegationen för bioteknik

suppleant Sonja Jaari

Delegationen för bioteknik, utskottet för bioekonomi och cleantech

Sonja Jaari

Delegationen för hållbart jordbruk inom Nylands NTM-central

Anne Antman

Delegationen för stora rovdjur i Österbotten, Österbottens förbund

Bernt Nordman

Delegationen för Trafi

suppleant Bernt Nordman

Finlands IUCN-kommitté

ordinarie Camilla Strandberg-Panelius

suppleant Bernt Nordman

Förvaltningsrådet för oljeskyddsfonden

suppleant Camilla Strandberg-Panelius

Grön Flagg-kommittén

Sonja Jaari

Kommissionens för hållbar utveckling

Jon Lindström/ Jonas Biström

Kommittén för EU-ärenden, sektionen för miljö (23)

Bernt Nordman

Kommittén för EU-ärenden, havspolitikutskottet

Bernt Nordman

Konsumentdelegationen

Jon Lindström/ Henna Timonen

Metsoprogrammets nationella uppföljningsarbetsgrupp

Bernt Nordman

Samarbetsgrupp för vattenförvaltningen i Egentliga Finland

ordinarie Mikaela Sundqvist

Siemenpuustiftelsens delegation

ordinarie Kristina Lindström

suppleant Jannika Reed

Styrelsen för Coalition Clean Baltic (CCB)

Sonja Jaari

Styrelsen för Miljöarenan rf

Bernt Nordman

Anne Antman

Styrelsen för Sällskapet för miljöfostran (SYKSE)

Sonja Jaari

Styrelsen för Natur- och miljöskolornas förbund (LYKKY)

ordinarie Sonja Jaari

suppleant Pia Bäckman

1.4.6 Miljöarenan

Miljöarenan är en förening som arrangerar Miljöakademin. Medlemmar i Miljöarenan är förutom Natur och Miljö även Finlands naturskyddsförbund och Birdlife Finland. Bernt Nordman och Anne Antman representerade Natur och Miljö i föreningens styrelse. Det var ett tungt år för styrelsen, eftersom arbetsavtalet med den mångåriga verksamhetsledaren Sanna Rönkkönen sades upp i slutet av år 2013 på grund av föreningens svaga ekonomi. Slutligen erhöll föreningen understöd för att arrangera Miljöakademin 2014 enligt planerna, men styrelsen måste ägna mycket tid åt frågan om hur föreningens ekonomi och förvaltning skulle kunna stärkas. Bernt Nordman gjorde tillsammans med föreningens ordförande Kati Vierikko flera utredningar och diskuterade olika lösningsmodeller med berörda parter. Anne Antman deltog endast sporadiskt i styrelsearbetet. I slutet av året hölls ett extra föreningsmöte där omorganiseringen diskuterades. På mötet representerades Natur och Miljö av Jonas Biström.

1.4.7 Internationellt samarbete

Natur och Miljö fortsatte sitt engagemang i östersjönätverket Coalition Clean Baltic (CCB) med rätt låg profil. På årsmötet i Gdansk den 16–18.5 valdes Sonja Jaari in i styrelsen för CCB. Maria Timonen från SLL fortsatte som suppleant. Sonja Jaari har under hösten främst deltagit i CCB:s arbete genom att kommentera ansökningar som CCB skickat in. Natur och Miljö inte några aktiva projekt inom CCB. Den 7–9.11 deltog Sonja Jaari i CCB:s styrelsemöte i Riga i Lettland.

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i den internationella miljöförbundsunionen IUCN. Camilla Strandberg-Panelius fungerade som representant i den nationella IUCN-kommittén. IUCN firade rödlistornas 50-års jubileum. Finlands IUCN-kommitté beviljade ett hederspris till den bästa biodiversitetsåtgärden 2013–2014.

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i European Environmental Bureau (EEB). Jouni Nissinen fungerade som de finländska medlemsorganisationernas representant i styrelsen för EEB. Natur och Miljös sakkunniga medverkade i arbetsgrupperna för jordbruk. EEB firade sitt 40 års jubileum med en stor konferens i Bryssel i början av december. Bernt Nordman representerade Natur och Miljö. Styrelsen skickade ett gratulationskort från ett styrelsemöte.

Nordiskt samarbete är en viktig del av Natur och Miljös profil. Den viktigaste samarbetsparten är Naturskyddsföreningen i Sverige. Kontakten till de svenska kollegerna var regelbunden, i storleksklass 1 gång per månad. Ledarna för de nordiska naturskyddsförbunden samlades till sitt årliga möte som den här gången ordnades i Danmark den 7–8.9. Danmarks naturfredningsförening stod värd för mötet. Under mötet i Skovsgaard diskuterades bl.a. samarbete kring klimatkampanjarbete, olika strategier för att stöda lokalt miljöarbete. Exkursioner gjordes till ekokommunen Lejre och till en naturskola i Köpenhamn.

Bernt Nordman var medlem i den nordiska miljöpriskommittén. Kommittén samlades i Reykjavik den 9–10.9 för att fatta beslut om årets prisvinnare, som offentliggjordes först på utdelningsfesten i Oslo i början av december.

År 1989 skapades miljömärkningen Svanen genom ett initiativ från Nordiska Ministerrådet. År 2014 fyllde miljömärkningen 25 år och av den orsaken bjöd Svanen in personal, styrelse, samarbetande företag och unga konsumenter till seminariet Shaping the future of consumption den 23–24.10 i Reykjavik. Natur och Miljö fick en möjlighet att rekrytera två miljöengagerade unga personer. Valen föll på Mia Halmén och Karin Rosenberg. Karin skrev en webbkolumn på Svanens finländska webbsidor som upprätthålls av Motiva.

1.4.8 Teser inför riksdagsvalet 2015

På hösten började förberedelserna för riksdagsvalskampanjen.

1.5 Planeringen av klimatkampanjen

Natur och Miljös förbundskongress beslutade att Natur och Miljö ska genomföra en klimatkampanj under åren 2015–2017. Enligt förbundskongressens beslut ska Natur och Miljö genom kampanjen inspirera såväl individer som grupper att välja klimatvänliga alternativ och förändra sina vanor så att utsläppen av växthusgaser minskar. Dessutom ska kampanjen synliggöra faktorer som hindrar individer från att göra klimatvänliga val.

På förbundskongressen ordnade vi en programpunkt där deltagarna i smågrupper diskuterade olika frågor kring personliga val och vanor som har betydelse för utsläppen av växthusgaser. Natur och Miljös personal och styrelse funderade vidare på kampanjens innehåll under en gemensam planeringsdag den 13.9.

Ansvarig för planeringen av klimatkampanjen var Anne Antman. Hon sammanställde under hösten en projektplan för kampanjen. Planen var på remiss till Natur och Miljös lokalföreningar i november och styrelsen behandlade den. Under planeringen av kampanjen diskuterade vi med representanter för kampanjens målgrupper och med

sakkunniga om klimatvänliga val och vanor och hur vi kan stöda individer och grupper att genomföra dem.

2 Miljöfostran

2.1 Samarbete med daghem och skolor

2.1.1 Naturskolan Uttern

År 2014 var ett händelserikt verksamhetsår på Naturskolan Uttern. Pia Bäckman fortsatte som naturskollärare och dessutom anställdes Emilia Nordling som naturskollärare med tidsbunden tjänst till årets slut. Pia Bäckman ansvarade för naturskoldagar, naturskolklasser och fortbildning, medan Emilia Nordling ansvarade för lägerskolverksamhet och Natur och Miljös sommarläger.

Naturskoldagar och naturskolklasser

Naturskolan Uttern erbjöd såsom under tidigare år naturskolprogram i form av 1) enskilda naturskoldagar och 2) ett naturskolklasskoncept som omfattar fyra naturskoldagar under läsåret. Under året ordnades 76 naturskoldagar i fält för sammanlagt 76 grupper från skolor, förskolor och daghem i västra Nyland och huvudstadsregionen. Här ingår vårterminens 9 naturskolklasser för åk 3–4 (sammanlagt 174 elever och 15 vuxna) och höstens 8 naturskolklasser (sammanlagt 124 elever och 10 vuxna). Sammanlagt deltog 1369 kunder (1097 barn och 150 vuxna) i en eller flera naturskoldagar (eller liknande verksamhet) under året. Naturskoldagarna hölls både i skolornas och daghemmens närmiljöer och i naturskolans uteklassrum i västra Nyland, främst Störsvik, Karnaistenkorpi och Åvikhemmets närmiljö i Broända. Dessutom hölls åtta naturskoldagar på våren i Sibbo storskog.

Under vårvintern fick de nio naturskolklasserna (läsåret 2013–2014) delta i vinterprogrammet medan enstaka daghemsgupper erbjöds programmet Vinterkul med Sylvia Skogshare. På våren erbjöd vi för åk 3–6 erbjöds programmen Följ med våren och för åk 4–6 Vildmarksteknik. För barn i åldern 5–8 år erbjöd vi programmet Karin Korsspindels förunderliga värld och för förskolor och daghem det nya programmet Boris Bofink och fåglarnas vår. Våren var som vanligt populär och högsäsongen inföll i april–maj.

På hösten erbjöd vi för daghems- och förskolgrupper det nya programmet Daggmasken Dagmars höstäventyr. För åk 1–6 erbjöd vi programmet Upplev höstnaturen. Dessutom erbjöd vi två förnyade program: Under Luppen för åk 3–4 samt I Linnés fotspår för åk 4–6.

Naturskolklasskonceptet marknadsfördes per telefon samt genom ett utskick per post på våren. Övriga naturskolprogram marknadsfördes per e-post i januari, mars och augusti. Dessutom delades naturskolans broschyrer ut vid relevanta fortbildningstillfällen.

Nyckeltal 2014

Antal grupper	76
Antal naturskoldagar	76
Fältdagar	76
Totalt deltagare	1369

Från vilka kommuner kom grupperna?

Kommun	Grupper
Esbo	4
Grankulla	1
Hangö	4
Helsingfors	14
Ingå	8
Kyrkslätt	17
Lojo	2
Raseborg	14
Sibbo	9
Sjundeå	1
Vanda	2
TOT.	76

Lägerskolor

Under året arrangerade Naturskolan Uttern fem lägerskolor. Fyra av lägerskolorna hade övernattnings på Rövass lägergård i Barösund och en på Rosvik lägergård i Dragsvik. Dessutom ordnade vi program för en enskild lägerskoldag där vi inte hade ordnat övernattningsen.

En av lägerskolorna hölls i maj och de övriga i augusti och september. Sammanlagt blev det 17 lägerskoldagar år 2014 för sammanlagt 121 elever och 19 vuxna. Lägerskolorna var mycket uppskattade av både elever, lärare och föräldrar. De mest populära programmen var Ut i vildmarken, Livet i skogen och Energin på jorden.

Nyckeltal lägerskolor:

Lägerskolgrupper	7
Lägerskoldagar	18
Tot. deltagare	140
Elever	121
Vuxna	19

Lägerskolgruppernas hemkommun:

Kommun	Antal grupper
Raseborg	2
Hangö	1
Ingå	2
Helsingfors	1
Sibbo	1

Vi hade en bra samarbetet med lägergårdarna och övriga aktörer gällande lägerskolprogrammen. Under lägerskolorna gjordes en utfärd till Rejböle gård, tre programpunkter arrangerades av Skogscentralen Kusten och två grupper fick paddla med Paddlingsfabriken. Transporterna sköttes av Lundströms bussar och Resurscenter för matematik, naturvetenskap och teknik i skolan lånade utrustning till lägerskolorna.

Lägerskolorna marknadsfördes genom en ny lägerskolbroschyr som skickades ut till alla svenskspråkiga skolor och skolor med svenskt språkbad och undervisning i åk 5–6. Broschyren skickades också ut till Hem och skola-föreningarna i de här skolorna. Dessutom delades broschyren ut på Educa-mässan, Miljöfostransdagarna och via turistinfopunkter i västra Nyland. Lägerskolorna marknadsfördes också via telefon i huvudstadsregionen och delar av östra Nyland och genom två annonser i Hem och skola, två annonser i Läraren och en annons i tidningen Lägerskola.

Nätverkande och kompetensutveckling

Både Pia Bäckman och Emilia Nordling deltog i svenska Naturskoleföreningens årsmöteskonferens i Luleå i april och i Miljöfostransdagarna i Virdois i oktober. Emilia Nordling deltog också i Finlands natur- och miljöskolors förbunds årsmöte i samband med Miljöfostransdagarna. För resan till Sverige fick vi understöd av Pro Juventute Nostra och Kulturfonden för Sverige och Finland.

Emilia Nordling deltog i Axxells kurs i vildmarksförstahjälp i oktober.

Marknadsföring och mediasynlighet

Informationen om Naturskolans verksamhet på Natur och Miljös webbplats uppdaterades. Vi satsade särskilt på bildmaterialet. Naturskolan har också varit aktiv på Facebook.

I maj gjorde vi upp en marknadsföringsplan som i hög grad baserad på personlig kontakt med lärare i regionen.

Emilia blev intervjuad för radioprogrammet Familjeliv angående barns stillasittande. Programmet sändes på Radio Vega i juni.

Utrymmen och utrustning

I början av året gjordes en storstädning på Åvikhemmet. Samtidigt skaffades nya hyllor och förvaringslådor för att göra förvaringen av utrustning mera ändamålsenlig. Gamla dokument gick igenom och fördes till arkivering. Arbetsmiljön på Åvikhemmet blev betydligt mer ändamålsenlig och trivsamt i och med städningen.

Naturskolan Utterns forskningsflotte Gerris har under de senaste åren använts allt mindre i och med att allt färre grupper besöker Broända. Vi beslöt att sälja den och skickade ut en offertförfrågan till olika samarbetspartners. Flotten såldes slutligen till Nuorisokeskus Oivanki.

På Åvikhemmets gård fälldes några träd och farliga grenar togs bort så att gården bättre kunde utnyttjas under sommarlägren och för de naturskolgrupper som besökte Broända.

Under året skaffades en del ny utrustning. För de nya lägerskolprogrammen behövde vi ny utrustning, bl.a. sex gps-trackers och två par kardor. Ett nytt energispel byggdes också av träklossar. Utrustningen utökades dessutom med nya slaghåvar, förnasåll, luppburkar och spritkök för att möjliggöra att två naturskollärare arbetar med varsin grupp samtidigt. Sex stycken infraröda termometrar införskaffades för nya vinterprogram. För sommarlägrens del köptes några myggnät att använda vid övernattningsutomhus och lite nya verktyg. All utrustning för första hjälp och brandsäkerhet sågs över och förnyades.

2.1.2 Kvarkens naturskola

Kvarkens naturskola hade 2014 ett spännande verksamhetsår med nya, friska vindar. Den första halvan av 2014 jobbade Renja Hakala fortfarande 80 procent och Aleksis Hahn 25 procent. I praktiken innebär det att Hahn höll naturskoldagar för en del av fadderklasserna och tillsammans täckte naturskollärarna nätt och jämnt en heltidstjänst.

Förutom de sedvanliga naturskoldagarna för daghem och skolor fortsatte naturskolans samarbete med Åbo Akademi. I mars arrangerades den årligen återkommande naturskoldagen för lärarstuderande inom utomhuspedagogik. Nytt för i år var att lärarstuderande dessutom erbjöds möjligheten att följa med en naturskoldag i fält, vilket flera studerande utnyttjade i april-maj. Två studerande, Emma Sjöling och Lilly Vähäkangas, följde också med under två av vårens grupper för att samla in material till sina pro graduarbeten. I oktober höll de sitt slutseminarium med arbetsrubriken "Jag lär mig bättre i naturen, för att man får vara med och uppleva det... En kvalitativ undersökning om barns upplevelser och lärande under en naturskoleddag."

I augusti genomgick Kvarkens naturskola en förvandling från en- till tvålärarskola. Maria Svens anställdes som naturskollärare och vikarierades under sin moderskapsledighet av Tessa Turtonen. Samtidigt gjordes en viktig genomgång av Kvarkens naturskolas framtidsplaner och marknadsföringsstrategier. Under hösten åkte naturskollärarna sedan runt och höll naturskoldagar i hela verksamhetsområdet. Dagarna fylldes i sedvanlig ordning av planeringsarbete, resor till och från daghem och skolor, dokumentation och givetvis en intensiv kontakt med grupperna. Höstsäsongen 2014 blev statistiskt sett en toppnotering, naturskolan hade möjlighet att ta emot hela 20 fadderklasser.

Under hösten hade naturskolan en praktikant i två månader. Under sin praktikperiod fick biologistuderande Anna Bäckström se det planeringsarbete som görs under kontorsdagar och följa med grupperna i fält, samt själv dra program för en del grupper.

Naturskollärarna har under året också deltagit i Miljöfostransdagar och regionala nätverksträffar.

Under 2014 hade naturskolan sammanlagt 93 dagar i fält med 108 olika grupper. Av dessa deltog 17 grupper i fadderklassprogrammet under våren och 20 deltog under hösten.

Sammanlagt deltog 1748 barn och 269 vuxna i naturskolans verksamhet.

Nyckeltal för Kvarkens naturskola:

Vårterminen

Kommun	Antal grupper
Vasa	19
Korsholm	11
Vörå	7
Närpes	5
Malax	3
Kaskö	2
Kristinestad	2
Summa	48

Höstterminen

Kommun	Antal grupper
Vasa	25
Korsholm	21
Närpes	4
Malax	8
Jakobstad (GF)	2
Summa	60

2.1.3 Ålands Naturskola

Under 2014 har 57 grupper fått besök av naturskolan, varav 21 grupper har tagit del av östersjöprogrammet. Sammanlagt har 78 vuxna och 868 barn deltagit i en naturskoldag.

Under vårterminen lanserades ett nytt vårprogram och Östersjöprogrammet finslipades. Östersjöprogrammet bestod under 2014 av tre delar, ett allmänt vattenprogram kring vattnets och Östersjöns egenskaper, ett Östersjöprogram med fokus på Östersjöns arter och ett program om sjöfåglar.

Intresset för naturskoldagar med Östersjöprogrammet var så stort i maj att vi anställde Lotta Jakobsson som naturskollärare på timbasis för att kunna ta emot alla.

Under höstterminen fanns tid för utvärdering och enligt önskemål från lärare utvecklades ett nytt program om skogen och ett om mossor och lavar. Dessa testades med 2 grupper vardera.

Ombyggnaden av den elbil som köptes begagnad sommaren 2013 blev klar i början av året och den levererades till Åland den 7.2. Jukka Järvinen som installerade den nya tekniken körde den iland tillsammans med civiltjänstgöraren Calle von Knorring. I samband med detta ordnades pressinfo samt ett öppet visningstillfälle av bilen till vilket bland andra Ålands teknikkluster, Ålands Högskola och Landskapsregeringen var inbjudna. Under sommaren gjorde Akku-Jukka ännu några mindre justeringar av tekniken och på samma gång anpassades lastutrymmet för naturskolans behov. Efter de sista justeringarna registrerades bilen på Åland. Bilen har fungerat bra och mycket väl uppfyllt de behov av transport som naturskolan har. Den har dessutom blivit en omtyckt symbol för Ålands naturskola som är lätt att känna igen i trafiken.

Kompetensutveckling

Den 25.2 gjorde naturskollärare Linda Valve ett studiebesök till Nynäshamns naturskola och deltog i en naturskoldag i vinterekologi med åk 4. Efter naturskoldagen fanns tid för att diskutera verksamheten och byta erfarenheter.

Den 5.3 deltog naturskollärare Linda i en visning av Bergkullastiftelsens bostadsområde och i ett möte för att utveckla möjligheterna att ta emot skolklasser till området. Området kunde i framtiden lämpa sig väl för naturskolprogram kring energi och klimat, eller som lägerområde med närhet till olika naturmiljöer.

Den 7–8.3 deltog naturskollärare Linda i en utbildning om första hjälp.

2.2 Utveckling av naturskolverksamheten

2.2.1 Naturskolverksamhet i Sibbo storskog

Natur och Miljö fortsatte arbeta för att naturskolverksamhet på svenska skulle starta i större skala i Sibbo storskogs nationalpark. I början av året fördes diskussioner med bl.a. Forststyrelsen gällande ett utvecklingsprojekt, men det tog inte fart. Natur och Miljö fortsatte på egen hand att kartlägga behovet av naturskoltjänster och fortbildningstjänster i området. Utredningen gjordes av två olika personer: Mikaela Granqvist, som tidigare arbetat på Naturskolan Uttern gjorde ett slutarbete för en miljöfostransexamen. Granqvist kartlade de svenskspråkiga skolornas behov av och intresset för en naturskola i Sibbo storskog. Sonja Jaari fungerade i egenskap av beställare som handledare och medverkade även i den utexamineringsnämnd som den 11.6 godkände Granqvists arbete.

På hösten påbörjade naturskollärare Emilia Nordling den andra delen av utredningen som fokuserar på daghemmens behov av naturskolverksamhet i regionen. Resultaten förväntas vara klara under 2015.

2.2.2 Freshabit Life+ IP

I början av året anslöt sig Natur och Miljö till en stor koalition av aktörer som under ledning av Forststyrelsen började utforma ett flerårigt Life+IP-projekt. Projektet fokuserar på skötsel, informationsspridning och kartering av sötvattenekosystem. Bland de sju områden som ingår i projektet finns bl.a. Sjundeå å och Kyro älv.

Bernt Nordman och Sonja Jaari deltog under året i flera planeringsmöten. Under året utkristalliserades Natur och Miljös roll i projektet: Tanken är att våra naturskolor med Naturskolan Uttern i spetsen skall utveckla ett naturskolprogram för åar och älvar.

När EU-kommissionen offentliggjorde ansökningskriterierna i slutet av maj började arbetet med att skriva en ansökan. Den första versionen av ansökan lämnades in den 19.9 och kommissionen meddelade att projektet gick vidare till nästa steg. Sonja Jaari deltog i ett två dagar långt seminarium på Haltia den 26–27.11 där ansökan behandlades, samt den fortsatta processen diskuterades. Den slutliga ansökan lämnas in till kommissionen våren 2015.

2.3 Grön Flagg

Under året anslöt sig fyra nya deltagare till programmet; Daghemmet Marias Asyl från Helsingfors, Cygnaeus skola från Åbo, Gymnasiet Grankulla samskola och Språkbadsskolan i Jakobstad. En skola, Lovisa gymnasium, avslutade sin medverkan. I slutet av året hade vi därmed med 42 enheter: åtta daghem, 33 grundskolor och gymnasier, och ett vuxeninstitut. Av dessa var 15 på Hållbar nivå (två nya år 2014) och 36 hade rätt att hissa Grön Flagg.

Vi satsade på bättre kundservice och gjorde flera förnyelser under året.

Under året ordnade Natur och Miljö flera träffar och utbildningar för deltagarna:

- 1 tvåspråkig träff för främjare
- 2 st tvåspråkiga träffar för huvudstadsregionens deltagare
- 1 svenskspråkig träff för deltagare i Österbotten (hölls i Jakobstad)
- GF koordinatorn besökte 5 skolor/daghem
- 3 st utbildningar för lärare och daghemspersonal

Årets största förändring var förnyelsen av nivån Hållbar Grön Flagg. Förnyelsen gjordes på initiativ från SYKSE och planeringsarbetet gjordes av Hanska-gruppen i samarbete med GF deltagare på Hållbar nivå. Förnyelsen omfattade nya kriterier för Hållbar nivå samt nya blanketter för verksamhetsplanen och rapporter.

På våren tog Natur och Miljö initiativ till förhandlingar om att uppdatera samarbetsavtalet med SYKSE. På sommaren ordnades ett första möte där parterna sonderade behoven av förnyelse. Dialogen utmynnade i en del nya konkreta processer även om ett nytt avtal inte blev klart före årets slut. Det första terminsmötet, där Theresa Knopp och Sonja Jaari deltog fungerade bra. Sammanlagt deltog GF koordinatorn i fyra möten med Hanskagruppen. Sonja Jaari deltog i ett möte för Grön Flagg-kommittéen, som behandlar deltagarnas projektrapporter.

Materialet gällande Grön Flagg på Natur och Miljös webbplats uppdaterades och en hel del nytt material lades till som stöd för deltagarna. Som nyhet lanserades även ett personligt brev till alla deltagare i början av varje läsår. I brevet framkommer de kontaktuppgifter vi har till enheten, när enheten har lämnat in senaste plan/rapport och vad vi väntar att få av dem till nästa. Både det nya materialet och de personliga breven har fått mycket positivt respons. Det har även hjälpt oss att hålla vår e-postlista kontinuerligt uppdaterad.

På hösten grundades en ny svenskspråkig Facebook-sida för Grön Flagg i Finland och den hade i december 25 följare. Inledningsvis publicerade koordinatorn Theresa Knopp nyheterna, men tanken är att sidan kunde fungera som ett bekvämt forum för deltagarna att sinsemellan dela information och få stöd.

Theresa Knopp deltog i de nationella miljöfostringsdagarna i Virdois i oktober.

I slutet på året hölls den första träffen för deltagare i Österbotten. Fyra skolor deltog. Theresa Knopp ledde diskussionen med lärarna medan naturskolläraren Renja Hakala och civiltjänstgöraren Viktor Fagerudd underhöll eleverna.

I slutet på året gjordes ett nytryck av marknadsföringsbroschyren med uppdaterad information gällande teman och resultat från nya studier.

2.4 Intressebevakning och främjande av miljöfostran

2.4.1 Organisationer

Natur och Miljö har under 2014 deltagit aktivt i natur- och miljöskolföreningen LYKKY:s arbete. Under året medverkade Natur och Miljös ledande miljöfostrare Sonja Jaari i LYKKY:s styrelse och naturskollärare Emilia Nordling var hennes suppleant. Under året hölls sex styrelsemöten. På LYKKY:s årsmöte i oktober representerades Natur och Miljö av Emilia Nordling. På mötet valdes Sonja Jaari till ordinarie styrelsemedlem och naturskollärare Pia Bäckman till suppleant för perioden 2015–2016.

Under året har vi främst verkat för att föreningen även skall representera de svenska naturskolorna genom att verka på bägge inhemska språken. Under året trädde en stadgeändring i kraft och sedan dess är föreningen officiellt tvåspråkig. Därtill har en livlig diskussion pågått för att klargöra vilka roller föreningen LYKKY och nätverket LYKE har och hur deras framtid ser ut. En heldagsworkshop ordnades den 28.11 på Natur och Miljös kansli för att arbeta vidare med denna fråga.

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i Sällskapet för miljöfostran i Finland (SYKSE). Den 27.11 deltog Sonja Jaari i föreningens årsmöte och valdes in som suppleant i styrelsen. Natur och Miljö har även deltagit aktivt i planeringen av Miljöfostransdagarna år 2016 som kommer att arrangeras i huvudstadsregionen. Huvudarrangör för Miljöfostransdagarna är SYKSE. Under året har den ledande miljöfostraren deltagit i tre möten.

2.4.2 Nätverk

LYKE-nätverket koordineras av LYKKY. På våren deltog Sonja Jaari, Renja Hakala och Aleksis Hahn i LYKE dagarna i Uleåborg.

Under året ordnade SYKSE fem rundabordsdiskussioner som kallas Pyöreä pöytä. Mötena har främst fokuserat på att planera och genomföra lobbyverksamhet inför riksdagsvalet 2015. Nätverket har gjort upp ett dokument som innehåller de viktigaste områdena som politikerna kunde arbeta för. Nätverket har även kontaktat alla sittande riksdagsledamöter och bett om audiens för att föra fram sina önskemål. Den 5.12 träffade Sonja Jaari riksdagsledamöterna Päivi Lipponen och Christina Gestrin. I mötet deltog även Marja Laine från Kulttuuriperintökasvatuksen seura och Jukka Talvitie från BMOL. Utöver det har Pyöreä pöytä behandlat förnyelsen av skolornas läroplan 2016.

Natur och Miljö haft en representant (Sonja Jaari) i styrgruppen för den finlandssvenska utomhuskonferensen Mitt i Naturen som kommer att ordnas år 2015. Under hösten 2015 har två styrelsemöten sammankallats.

Ledande miljöfostrare Sonja Jaari deltog den 19.11 i höstmötet för nätverket UngNu. Vi deltog i nätverkets verksamhet genom att besvara tre miljörelaterade frågor som skickats in av ungdomar.

Natur och Miljö representeras i VÄLKE-nätverket av Sonja Jaari med Pia Bäckman som suppleant. Sonja Jaari deltog i sammanlagt sex möten under året. VÄLKE:s främsta uppgift under året har varit informationsutbyte mellan organisationer som arbetar med hållbar

utveckling i Nyland. Den 5.11 ordnade VÄLKE ett seminarium om mat, miljö och hållbar utveckling. Seminariet var välbesökt med över 200 deltagare.

Sonja Jaari deltog i konferensen "Rädd eller förberedd?" som Naturskyddsföreningen ordnade den 7.11 i Stockholm.

2.4.3 Läroplansreformen

Under året gav utbildningssyrelsen ut ett nytt förslag till en ny läroplan som enligt planerna skall träda i kraft år 2016. Natur och Miljö har aktivt deltagit i processen genom att ledande miljöfostraren kommenterade den svenskspråkiga versionen av förslaget den 14.5. Den nya läroplanen verkar bli väldigt positiv vad det gäller miljöfostan jämfört med den tidigare.

Den 4.11 arrangerade LYKE-nätverket ett seminarium på Sveaborg "Opetussuunitelma muuttu – muuttuuko opetus?". Till seminariet hade man bjudit in cirka 100 beslutsfattare och övriga personer som har möjlighet att påverka och utforma undervisningen i skolorna. Ledande miljöfostare Sonja Jaari deltog som Natur och Miljös representant i seminariet. Naturskollärare Pia Bäckman arrangerade en praktisk workshop för seminariedeltagarna för att demonstrera naturskolverksamhet och uteundervisning. Workshoppen hade 10 deltagare.

2.5 Följ med våren

Kampanjen Följ med våren arrangerades år 2014 som ett samarbetsprojekt med Luonto-Liitto, Naturhistoriska centralmuseet, Finlands naturskyddsförbund och Yle. Luonto-Liitto hade huvudansvaret för den finskspråkiga kampanjen och Natur och Miljö för den svenskspråkiga kampanjen. Hos Natur och Miljö hade den ledande miljöfostraren huvudansvaret för kampanjen. Informatören Henrika Mercadante deltog även i genomförandet av kampanjen.

Natur och Miljös insats i kampanjen var år 2014 mindre än tidigare år. Inom kampanjen uppdaterades hemsidorna genom att införa information om de nya temaarterna. I år var temaarterna läten: grodornas kväkande samt sågare. Utöver detta gjordes ändringar i rapporterings blanketten. Dessa ändringar gjordes av Luomos programmerare. Ett elektroniskt marknadsförings brev angående kampanjstarten skickades ut till alla svenskspråkiga skolor med en uppmaning om att de kunde delta i kampanjen samt beställa planscher och ett pressmeddelande skickades ut den 13.3. Något nytt material framställdes inte inför årets kampanj.

Under kampanjens gång deltog ledande miljöfostrare Sonja Jaari i TV programmet Min Morgon den 24.4 för att berätta om kampanjen.

2.6 Fortbildning

Naturskolan Uttern höll sex fortbildnings- och inspirationstillfällen för pedagoger och andra som arbetar med barn, med sammanlagt 136 deltagare under verksamhetsåret.

I maj höll naturskolan en fortbildningsdag med energitema som del av kursen Utomhuspedagogik vid havet anordnad av Helsingfors universitets fortbildningscentral Palmenia. 22 personer deltog i fortbildningen som hölls på Stora Rönttan i Helsingfors. Både Bäckman och Emilia Nordling drog programmet.

I augusti deltog naturskolan i utbildningsdagen "Bli medveten om din närmiljö – miljöfostran och utomhuspedagogik" som ordnades av Sydkustens landskapsförbund. Målgruppen var dagvårdspersonal i Åbonejden. Naturskolan bidrog med två workshoppar som vardera hölls två gånger: Upptäck naturen på djurens vis och Lähiluonto tutuksi kaikin aistein. Våra workshoppar hade sammanlagt 68 deltagare.

I september ordnades en fortbildning med vattenundersökningstema i Villa Elfvik med fem deltagare. Fortbildningen var riktad till lärare i åk 1–6 och genomfördes som en del av Esbo stads medverkan i Finska vikens temaår.

I oktober deltog naturskolan med workshoppar i en seminariedag riktad till lärarstuderande vid Helsingfors universitet. Dagen var ett samarbete mellan huvudstadsregionens natur- och miljöskolor, LYKKY, Naturhistoriska centralmuseet, WWF och Institutionen för lärarutbildning vid Helsingfors universitet. Naturskolans workshoppar hade utematte och utespråk som tema och lockade totalt 20 deltagare. I oktober ordnades också en inspirations- och fortbildningsförmiddag för 11 familjedagvårdare i Ingå.

2.7 Fritidsverksamhet

2.7.1 Lägerverksamhet

Sommaren 2014 ordnades tre läger för barn och unga.

tema	tidpunkt	målgrupp	plats	deltagarantal
Vildmarksläger	3–6.6	11–13 år	Malarby natur i Tenala	19
Naturläger	9–13.6	10–12 år	Åvikhemmet i Pickala	10
Djurläger	16–19.6	8–10 år	Åvikhemmet i Pickala	15

Som lägerchef för de två första lägren fungerade Mikaela Korin och på det sista lägret Elin Johansson. Övriga lägerledare var Jahkob Tjäder, Vanilla Aminoff, Christina Elgert, Dan Söderlund, Jakke Neiro och Elin Johansson. Lasse, Aura och Ilivia Örsäter från Rastachef fungerade som lägerkockar.

Under vildmarkslägret ordnades ett paddlingsprogram i samarbete med Jöns Aschan från Paddlingsfabriken och under djurlägret gjordes ett besök på Rånäs gård med Jonna Panelius som värd. Naturlägret gjorde en dagsutflykt till Störsviks naturskyddsområde.

Naturskollärare Emilia Nordling hade i år huvudansvaret för lägren. För att få högre kvalitet och större trygghet på lägren var den ena av naturskollärarna vi Naturskolan Uttern med på lägren dagtid och hade då hand om programmet.

Lägerledarna rekryterades via en mera omfattande process än tidigare. Arbetsannonser skickades ut främst via studentföreningars e-postlistor. De mest intressanta ansökande intervjuades och därefter valdes lägerledarna ut. Alla lägerledare deltog i en lägerledarutbildning under ett helt veckoslut i april. På alla läger fanns åtminstone en ledare med kunskaper i första hjälpen motsvarande åtminstone Röda Korsets nivå 1.

Det märktes att lägerledarna i år var mycket engagerade och kompetenta. Naturskollärarnas närvaro samt extra god planering av säkerheten på lägren bidrog också till ytterst få fall av hemlängtan eller mindre olyckor.

Lägren hade i år färre deltagare än förväntat, trots en normal marknadsföringsinsats. Flygblad med lägerreklam skickades per post till ca 1000 familjer i närregionen, med adresser i Natur och Miljöns register. Samma material skickades per e-post till skolor och delades ut på naturskoldagar. Lägren annonserades i Sommarkompassen, Hufvudstadsbladet och Västra Nyland samt fick en puff i Hufvudstadsbladet.

2.7.2 Natur och språk

Hösten 2013 erhöll Natur och Miljö ett understöd från Svenska kulturfonden för att förbereda en ansökan om bidrag till ett specialprogram om tvåspråkighet. Johanna Nyholm arbetade som projektplanerare under perioden 10.3–15.4. Hon sammankallade tre planeringsmöten och sammanställde en ansökan som skickades in i mitten av april. På basen av ansökan beviljade Svenska kulturfonden i juni ett understöd på 300 000 euro för projektet, som utformades till ett treårigt utvecklingsprojekt som skall genomföras i samarbete med Luonto-Litto och Fritjof Sahlströms forskningsgrupp (FLIS) vid Helsingfors universitet.

På hösten inleddes de konkreta förberedelserna. Vi diskuterade med finansiären om specifika önskemål gällande projektet och tillsatte en styrgrupp. I oktober genomfördes rekryteringen av en projektledare. I hård konkurrens valdes slutligen Martina Uotinen, började arbeta den 1.12.

2.7.3 Miljöaktionsdagarna 2014

Miljöaktionsdagarna arrangerades år 2014 som ett samarbete mellan Luonto Liitto, Natur och Miljö och WWF. Projektets styrgrupp bestod av Sami Säynevirta (LL), Sanna Koskinen (WWF) och Sonja Jaari (NoM). Styrgruppen hade fyra möten under våren och tre på hösten. Övriga organisationer som deltog med program under dagarna var Animalia, Dodo och 350Suomi. Projektet finansierades av kultur- och undervisningsministeriet.

Jonas Biström anställdes som projektledare för Miljöaktionsdagarna från och med den 10.1. Inledningsvis (under våren) var han anställd på deltid (40 %) men under perioden augusti–november arbetade han på heltid med projektet. Därtill utförde Emma Sirén sin praktik för Arcadas kulturproduktionslinje i form av en arbetsinsats om cirka 300 timmar för projektet. Alpi Rimppi och Rakel Halmesvaara bistod med planeringen och utformningen av projektets hemsida.

Miljöaktionsdagarna arrangerades den 24–26.10 vid ungdomscentralen Anjala i Kouvola. Temat för i år var Monimuotoisuus luonnossa ja tavoissa toimia sen puolesta - Mångfald i

naturen och i sätten att jobba för miljön. Evenemanget lockade 52 deltagare i åldern 16–21 år, av vilka 7 var svenskspråkiga eller tvåspråkiga. Därtill deltog 20 frivilliga organisatörer av vilka 12 drog workshoppar och 8 deltog med övriga arrangemang. De som deltog i evenemanget var utgående från den feedback som samlades in under evenemanget väldigt nöjda.

Miljöaktionsdagarna marknadsfördes genom att skicka ut information (affischer och flyers) till skolor samt genom att ringa upp skolorna efter att de erhållit materialet. Därtill fördes en aktiv kampanj via sociala medier (Facebook och Twitter). Projektledaren marknadsförde Miljöaktionsdagarna på festivalen Världen i byn i Helsingfors den 28.5.

2.7.4 Från tanke till handling

Syftet med projektet "Från tanke till handling" var att nära finländska ungdomars intresse för globala utvecklingsfrågor och kanalisera den redan idag rätt så utbredda oron inför framtiden till ett personligt engagemang och ett aktivt medborgarskap. Projektet finansierades av utrikesministeriets understöd för global fostran.

Målgruppen för projektet var inte de unga direkt, utan vuxna som arbetar med ungdomar. Inom projektet översatte vi och bearbetade det finskspråkiga informationsmaterialet "Tuumasta toimeen!", som gavs ut år 2013 av en grupp organisationer med Jordens Vänner i spetsen. Den svenska handboken innehåller följande tematiska helheter: 1) överkonsumtion, 2) klimatförändring, 3) matvanor och 4) påverkningsmöjligheter unga har idag. Som översättare och bearbetare av texterna anställdes Jessica Suni under perioden 1.6–31.7.

Materialet publicerades elektroniskt på en egen hemsida (www.tillhandling.fi) som utformades enkom för projektet. Hemsidan planerades och programmerades utgående från Natur och Miljös önskemål av Mikael Ahlström under augusti och september månad. Materialet marknadsfördes elektroniskt till alla tvåspråkiga kommuners ungdomsarbetare, till våra lokalföreningar, Folkhälsan, Luckan, Unginfo, scouterna, församlingarna, Yrkehögskolan Novias samt Axxells ungdomsledares utbildningsprogram samt till andra ungdomsföreningar.

Utöver materialet planerades och arrangerades en utbildningsturné till sex orter i Svenskfinland. Johanna Nyman anställdes för perioden 15.9–14.11 för att arrangera och planera utbildningarna. De tre timmar långa utbildningarna skulle hållas på följande orter: Ekenäs den 23.10, Vasa den 24.10, Karleby den 27.10, Helsingfors den 6.11, Åbo den 11.11 och Mariehamn den 12.11. Det visade sig vara väldigt svårt att få deltagare till utbildningarna och vi var tvungna att inhibera två tillfällen (Ekenäs och Mariehamn). I Helsingfors hade vi en deltagare, i Karleby tre, i Vasa tre samt i Åbo sju deltagare. Detta var klart under våra förväntningar. Marknadsföringen av materialet fortsätter därför i början av år 2015.

2.7.5 Verksamhet för familjer

Östersjöns dag den 22.3 inföll på en lördag och uppmärksammades en hel vecka på Åland. Evenemanget arrangerades av Östersjöfonden, Husö Biologiska Station, Ålands Natur och Miljö och Ålands naturskola. Temat var kemikalier i havet. Programmet bestod av en

filmvisning av Folke Rydés film "Den andra vågen", samt en lunchföreläsning med forskaren Jesper Svanfeldt under rubriken "Sjösjuka Östersjön-vad gör kemikalierna med vårt hav?". Under veckan pågick ett quiz som publicerades i media med en ny fråga varje dag. Vinnaren fick en östersjöupplevelse med Ålands naturskola och vinnare blev klass 7d i Kyrkby högstadieskola.

Den 16–17.7 deltog naturskollärarna Linda Valve och Lotta Jacobsson som timanställd naturskollärare i evenemanget Ålands Sjödagar. Vi ordnade aktiviteter för barn och familjer samt delade ut Finlands Natur och information om Natur och Miljö och Ålands naturskola.

Naturskollärarna vid Naturskolan Uttern ordnade en familjeutflykt med vattentema för Grankulla stad med åtta barn och nio vuxna som deltagare.

3 Kommunikation

3.1 Finlands Natur

Natur och Miljö fortsatte att ge ut tidningen Finlands Natur, som har utkommit sedan år 1941. Den skickades som gratis medlemsförmån till medlemmarna i förbundet, men förbundets satsade även på att stärka tidningens image som en självständig tidskrift som även icke-medlemmar kan prenumerera på.

3.1.1 Innehåll

Rikt illustrerade naturreportag har fortsättningsvis haft en framträdande roll i Finlands Natur. Syftet är att förmedla dels naturestetik och dels fakta och kunskap om naturen. Hans Hästbacka och Robert Back fortsatte som fasta medarbetare inom naturblocket. Fokus för naturreportagen har legat på Svenskfinland, bl.a. i form av en ny artikelserie "Upptäck naturen i Svenskfinland".

Opinionsbildande och kommenterande texter har ingått i form av chefredaktörens ledare och kolumner av ordförande och utomstående gästskribenter, bland dem företrädare för jordbruk, vindkraftsmotstånd, jakt och privatbilism. Nalle Valtiala fortsatte som kolumnist.

Miljöaktualiteter har behandlats i en avdelning i början av tidningen. I artikelserien "Miljögranskning" behandlades bl.a. den "gröna motorvägen" i östra Nyland, problemen med miljöriksen i konkursföretag, brister i naturskyddet inom fredade områden i österbottnisk skärgård och otillräcklig rening av avloppsvatten vid reningsverk längs kusten. Artikelserien "Miljön i Svenskfinland" tog upp teman såsom muddringar i skärgården, FSC-skogscertifieringen införande i Svenskfinland, biogasutvinning ur avfall och finlandssvenska kommuners delägande i kärnkraftsbolaget Fennovoima.

I likhet med år 2013 ingick två typer av personporträtt i årgång 2014; det ena en mer djupgående intervju med en aktör på miljö- eller naturskyddsområdet – det andra en intervju med korta frågor om intervjuobjektets förhållande till naturen.

Med hjälp av understöd från utrikesministeriet publicerade Finlands Natur en åttadelad artikelserie med klimatförändringen i u-länderna som tema. Här ingick bl.a. reportage från

Uganda, Zambia, Latinamerika och Bhutan. Artikelserien behandlade också klimatarbetets roll inom finländskt bistånd och behovet av internationella, bindande klimatavtal.

Som en direkt koppling till Natur och Miljös centrala verksamhetstema 2013–2015 (hållbara primärnäringarna) ingick 2014 i Finlands Natur en artikelserie om hållbart fiske. Här behandlades restaurering av lekplatser för lax och öring, nätfiskets ekologiska hållbarhet, catch and release-fiske, och Östersjölaxens nuvarande situation.

I serien om natur- eller miljöforskning ingick 2015 forskning om luftföroreningar, Östersjökologi, lantbruksekologi och näringsbelastning på vattendragen.

De konsumentinriktade inslagen i Finlands Natur 2015 omfattade miljövänlig vegetarisk matlagning (fyra artiklar) och information om miljö- och hälsovådliga kemikalier i utekläder, miljövänliga semesteralternativ, resurssnål svampkonservering och miljöhänsyn vid bilkörning om vintern.

Avdelningen "Ut och njut", som riktade sig till barnfamiljer omfattade allt från tips om hur man lär sig fågelsång till stjärnskådning, rätt klädsel i höstkylan och säker eldhantering i naturen.

3.1.2 Redaktionen

I börja av året togs en ny arbetsordning i bruk då en redaktion bestående av chefredaktören, verksamhetsledaren och informatören inledde sitt arbete med veckovisa redaktionsmöten. Även om detta arbetssätt tog mycket tid gav det resultat i form av en starkare dialog, som även syntes i form av bättre journalistisk kvalitet.

Till redaktions uppgifter hörde att planera tidningens innehåll och form både på kortare och längre sikt. Initiativ till kommande artiklar togs gemensamt medan kontakten till medarbetare primärt sköttes av chefredaktören, som även stått redigeringsarbetet assisterad av informatören. Efter att varje nummer utkommit har redaktionen systematiskt gått igenom det nya numret och bedömt dess kvalitet både i fråga om innehåll och form.

Magnus Östman fortsatte som chefredaktör. Han har tillsammans med informatören, verksamhetsledaren och en del av den övriga personalen skrivit merparten av artiklarna. Även utomstående skribenter har anlitats, men i mindre omfattning än tidigare på grund av att tidningens anslag för honorar till externa medarbetare skars ned med hälften jämfört med föregående år. Även bildmaterial kunde i mindre utsträckning än tidigare köpas utifrån. Samarbetet med Petri Kuokka (Aarnipaja Oy) fortsatte i syfte att höja bildkvaliteten i den tryckta tidningen. Användningen av informationsgrafik hörde till de prioriterade utvecklingsområdena under året.

3.1.3 Annonsförsäljning

Ekonomichefen Fred Eklund har fungerat som annonsförsäljare. Under året såldes 118 annonser av vilka 88 hörde till kategoring understödsannonser. Finlands Naturs totala annonsintäkter uppgick till 17 400 euro, vilket jämfört med intäkten året innan var en ökning om 500 euro.

3.1.4 Upplaga och prenumerationsförsäljning

Förbundet drev inte aktiv prenumerationsförsäljning år 2014, men i likhet med tidigare år marknadsfördes Finlands Natur på bokmässan i Helsingfors på hösten där förbundet sålde 46 prenumerationer.

Prenumerationsförsäljningens omfattning och resultat år 2014 var klart sämre än planerat. Tidningens adressupplaga i slutet av året var 3 400 exemplar, vilket är en minskning om 100 exemplar jämfört med slutet av år 2013. Av denna upplaga gick 2 700 exemplar till förbundets medlemmar, vilket är 70 medlemmar färre än år 2013.

3.2 www.naturochmiljo.fi

Natur och Miljös webbsajt är ett primärt verktyg för kommunikation om vår verksamhet. Hela personalen bidrog till att uppdatera och utveckla innehållet. Vi inledde en uppdatering och mobilanpassning av sajten genom att utveckla Finlands Naturs undersajt som kommer att stå som modell för utvecklingen av hela sajten.

3.3 Sociala medier

Vi gjorde en större satsning än tidigare på synlighet via sociala medier, via vår Facebooksida. Under året ökade antalet personer som gillar sidan från 189 till 517. Vi kommenterade aktuella frågor, gjorde reklam för våra publikationer, lockade deltagare till våra evenemang och delade framgångsrikt länkar till Natur och Miljös framträdanden i traditionella medier.

Över 3000 personer har hittills besökt Natur och Miljö på Youtube och sett antingen vår Östersjövideo eller videon om Miljöaktionsdagarna.

3.4 Synlighet i media

Natur och Miljös synlighet i media var fortsättningsvis god. Vi satsade i högre grad på direktkontakt med journalister och bjöd in dem personligen t.ex. till lanseringstillfället för publikationen Din Änglamark den 13.8, i stället för att skicka ut ett traditionellt pressmeddelande eller en pressinbjudan.

Pressmeddelanden utnyttjades enbart i frågor med en mycket bred mottagargrupp:

- 16.12.2014 Hissa Grön Flagg för miljömedvetna elever!
- 14.12.2014 Klimatförhandlingarna behöver vår hjälp
- 03.12.2014 Myrskyddsprogrammet försinkas
- 12.06.2014 Slutsatser av Följ med våren-observationer
- 27.04.2014 Natur och Miljö fick ny ordförande: "Kom med och jobba för en rättvis och hållbar värld!"
- 03.04.2014 Kylan bromsade den rekordtidiga våren

- 13.03.2014 Följ med våren börjar nu!
- 06.02.2014 Ålands naturskola får elbil
- 31.01.2014 Tänk på varandra den andra i andra

Natur och Miljö fick många tillfällen att kommentera miljöpolitiska beslut och aktuella miljöfrågor både nationellt och lokalt, i tidningsartiklar och framför allt i aktualitetsprogram i radio och tv. Vi skrev ett tiotal insändare om allt från miljöstöd till vindkraft och rovdjur. Insändarna publicerades i olika regioner.

4 Tjänster till lokalföreningar

Natur och Miljö skötte i likhet med tidigare år medlemsregistret för lokalföreningarna och fakturerade medlemsavgifterna. Upphandlingen av ett nytt databasprogram för registerfunktioner lades på is.

Natur och Miljö skapade en mall för undersajter till www.naturochmiljo.fi som kan utnyttjas av lokalföreningar, men de togs inte i bruk eftersom de inte är mobilanpassade.

5 Organisationen

5.1 Medlemskåren

5.1.1 Medlemstalets utveckling

Medlemsantalet sjönk med 114 personer till 3 130 personer. Tillbakagången skedde främst bland de direkt anslutna medlemmarna vilka minskade med 107 medlemmar. De lokalföreningsanslutna medlemmarna antal minskade endast med 7 medlemmar. Nedgången i medlemstalet har nu fortsatt flera år i rad. En annan bekymmersam trend är att medelåldern inom medlemskåren stadigt blir högre. Positivt är att medlemmarna fortfarande är mycket lojala.

5.1.2 Medlemsvärvning

Under året kombinerades marknadsföring av Natur och Miljö med medlemsvärvning. Det skedde främst via enskilda projekt, seminarier, möten och mindre evenemang som personalen deltog i, t.ex. på Educamässan i Helsingfors den 24–25.1, på Ålands sjödagar den 16–20.7, vid lanseringstillfället av vår elbil på Åland den 7.2, under Miljöfostransdagarna i Virdois den 2–3.10, på bokmässan i Helsingfors 23–26.10, på ett miljökompetensevenemang för jordbrukssektorn i Vasa den 28.5, under en miljötemadag på Arcada 26.11 och under förbundskongressen i Haltia i Noux den 26–27.4. Samtidigt skedde medlemsvärvning inom vår fortlöpande verksamhet, bl.a. i samband med naturskoldagar, Miljöaktionsdagarna och under olika fortbildningstillfällen. Vår huvudsatsning i medlemsvärvningssyfte var festivalen Världen i byn den 24–25.5, där vi samarbetade med de övriga miljöorganisationerna och lotsade svenskspråkiga till vårt bord i Klimattältet på järnvägstorget i Helsingfors.

5.1.3 Medlemsavgifter

De på förbundsmötet år 2013 fastställda medlemsavgifterna för år 2014 var följande:

För enskilda personer:

Medlemsavgift för enskild medlem: 32 euro

Medlemsavgift för familj med flera medlemmar: 42 euro

Medlemsavgift för ungdomar under 25 år: 18 euro

Lokalföreningarnas (egentliga medlemmars) medlemsavgifter till förbundet var 80 procent av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

För kommunmedlemmar:

Antal invånare	Medlemsavgift
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

För understödande medlemmar beslöt styrelsen på styrelsemöte 6/2013 att medlemsavgiften för år 2014 är 150 €.

5.2 Förbundskongressen i Noux

I år var det igen dags att sammankalla medlemmarna till en ordinarie förbundskongress för att bl.a. välja en ny förbundsordförande och godkänna en ny treårsplan.

Förbundskongressen arrangerades på naturcentret Haltia i Noux den 26–27.4. Programmet planerades av verksamhetsledare Bernt Nordman och ledningsgruppen fungerade som bollplank. Madeleine Blomqvist skötte vissa praktiska arrangemang.

Förbundsmötesveckoslutet inleddes på lördag med naturutfärder. Styrelsemedlem Jan Åström drog en utmanande vandring i nationalparken, medan de övriga tog sig en lugnare promenad längs naturstigarna nära Haltia.

Det gemensamma programmet inleddes med att lokalföreningarna presenterade sin verksamhet. Därefter presenterade personalen det som är aktuellt på förbunds nivå. Efter middagen i Haltias restaurang presenterade miljövårdschef Anne Antman förslaget till ny huvudkampanj. Särskilt frågan om vindkraftens klimatpåverkan väckte en het debatt. Programmet avslutades med ett grupparbete där alla fick hjälpa till att utveckla kampanjplanen. Diskussionerna om Natur och Miljöns verksamhet och den nya treårsplanen fortsatte livliga i brasrummet med ost och vin som bränsle.

Genast efter morgonmålet inleddes de egentliga mötesförhandlingarna. I mötet deltog endast 20 personer med rösträtt och det totala röstetalet var 323. Ett femtontal andra icke-röstberättigade personer var närvarande på mötet. Avgående förbundsordföranden Camilla Strandberg-Panelius valdes till ordförande för mötet.

Jonas Biström valdes enhälligt till förbundsordförande fram till förbundskongressen år 2017. Den avgående ordföranden avtackades med ett konstverk av Heikki Willamo som hade ingått i fotoutställningen Skogsåret.

Styrelsens förslag till nya medlemsavgifter väckte som väntat debatt. Förslaget att sänka medlemsavgifterna med samtidigt införa en skild prenumerationsavgift med rabatt för medlemmar hade beretts noggrant av styrelsen och godkändes slutligen.

I enlighet med beslutet på förbundsmötet 2013 hade styrelsen gjort en utredning om möjligheten att grunda regionkontor i Österbotten. Även denna fråga väckte mycket debatt och särskilt aktiva var som väntat representanterna för lokalföreningarna i Österbotten.

Förslaget till ny treårsplan för åren 2015–2017 godkändes med vissa ändringar, liksom även verksamhetsplanen för år 2015.

5.3 Styrelsen

Under början av året lade styrelsen ner mycket energi på att förbereda förslaget till ny treårsplan och särskilt riktlinjerna för den nya huvudkampanjen. Den 21.1 ordnades en workshop om den nya treårsplanen. Lördagen den 13.9 samlades styrelsen och personalen på Naturskolan Uttern för att planera den nya huvudkampanjen.

Styrelsen sammanträdde sammanlagt sju gånger; den 8.2 på kontoret i Helsingfors, den 8.3 på kontoret i Helsingfors, den 14.6, den 14.9 på Naturskolan Uttern i Sjundeå, den 19.10 på kontoret i Helsingfors, den 10.11 som ett Skype-möte med ordförande och tjänstemän i Kontoret i Elhuset i Helsingfors, samt den 29.11 på kontoret i Helsingfors.

På det första styrelsemötet efter förbundskongressen (STM 3/3014) valdes Henna Timonen till vice ordförande. Arbetsutskottet sammanträdde inte under året. Styrelsens handlingar arkiverades på en sluten webbtjänst som erbjöds av Nebula.

Fram till förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Camilla Strandberg-Panelius, förbundsordförande		2014
Jon Lindström, vice ordförande	Erika Lähde	2014
Jannika Reed	Petra Granholm	2015
Anette Bäck	Ralf Wistbacka	2016
Frank Hoverfelt	Kristina Lindström	2014
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Jan Åström	Sara Kåll	2016

Efter förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Jonas Biström, förbundsordförande		2017
Henna Timonen, vice ordförande	Jon Lindström	2017
Jannika Reed	Petra Granholm	2015
Anette Bäck	Ralf Wistbacka	2016

Anders Albrecht	Marianne Fred	2017
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Jan Åström	Sara Käll	2016

5.4 Personal

5.4.1 Anställda

Under året utförde anställda sammanlagt drygt 13 årsarbetsverk. Omsättningen inom personalen var något mindre än normalt. En ny naturskollärartjänst inrättades på hösten vid Kvarkens naturskola. Miljöfostrare Maria Aroluoma var tjänstledig hela året.

Henrika Mercadante fungerade som personalombud fram till julfesten den 16.12 då Linda Valve valdes till nytt personalombud.

Styrelsen beslöt på STM 7/2014 att samarbetsförhandlingar skall inledas i syfte att minska personalkostnaderna år 2015. Processen inleddes med personalmöten före julen och fortsatte i början av år 2015.

Anställda under året:

Anne Antman	miljövårdschef
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare
Jonas Biström	projektledare (10.1–21.11)
Anna Bäckström	praktikant (okt-nov)
Pia Bäckman	naturskollärare
Fred Eklund	ekonomichef
Viktor Fagerudd	civiltjänstgörare (1.10–)
Renja Hakala	naturskollärare
Aleksis Hahn	naturskollärare (–31.7)
Sonja Jaari	ledande miljöfostrare
Theresa Knopp	koordinator för Grön Flagg
Calle von Knorring	civiltjänstgörare (–25.8)
Henrika Mercadante	informatör
Emilia Nordling	naturskollärare
Bernt Nordman	verksamhetsledare
Johanna Nyman	projektsekreterare (10.3–15.4, 15.9–14.11)
Linda Siltala	praktikant (1.11–31.12.)
Maria Svens	naturskollärare (1.8–, vårdledig)
Teresa Turtonen	naturskollärare (1.8–)
Martina Uotinen	projektledare (1.12–)
Linda Valve	naturskollärare
Magnus Östman	chefredaktör

5.4.2 Ledning

Bernt Nordman fungerade som verksamhetsledare. Sonja Jaari efterträdde på våren Anne Antman som verksamhetsledarens ersättare. Ledningsgruppen sammanträdde regelbundet,

en gång per vecka. Ledningsgruppen bestod av Bernt Nordman, Sonja Jaari, Fred Eklund, Anne Antman och Henrika Mercadante.

5.4.3 Planeringsdagar och arbetsgemenskapen

Under året satsade organisationen mera resurser än någonsin tidigare på planeringsdagar och andra möten för personalen. Utöver de gemensamma planeringsdagarna för hela personalen träffades miljöfostrarna flera gånger under året.

Under planeringsdagen den 23.1 var fokus på att utforma ett förslag till verksamhetsplan för år 2015. Personalen medverkade i likhet med senaste år i den två dagar långa förbundskongressen i Noux i slutet av april.

Personalens sommarfest arrangerades i juni. Den ursprungliga planen var en picknick, men på grund av ihärdigt regn hölls picknicken i stället hemma hos verksamhetsledaren. Företagarna bakom Luomuviini.com organiserade av vinprovning som fokuserade på ekologiska viner.

I september träffades personal och styrelse för att tillsammans planera den nya huvudkampanjen om klimattema.

Höstens planeringsdagar arrangerades på Naturskolan Uttern den 1–2.10. Under dessa dagar utformades förslaget till arbetsplan för år 2015.

Julfesten organiserades av naturskollärarna Tessa Turtonen och Renja Hakala. Hela personalen åkte upp till Vasa där vi bekantade oss med Kvarkens naturskolas nya kontor. Därefter åkte vi ut till Varppi i Malax skärgård där vi åt en god middag och badade bastu. Mellan verserna funderade vi på Natur och Miljös självbild och på hur man kunde förbättra arbetsgemenskapen.

Under våren utformades i dialog mellan arbetsgivare och personalen en plan för fortbildning, som slutligen godkändes av styrelsen. Den 17.3 fick personalen utbildning i försäljning, med fokus på telefonmarknadsföring. Alla fick pröva på att kontakta medlemmar eller att marknadsföra sina egna projekt och arbetsområden. Som utbildare fungerade Jan Kajander från Sales Energy.

Natur och Miljö hade avtal om företagshälsovård med Mehiläinen (fastlandet) och Företagsläkarna (Åland). Arbetsplatshälsovårdstjänster utnyttjades betydligt mera än tidigare år, vilket även syntes i form av kraftigt ökade kostnader. Sjukfrånvaron ökade klart, men orsakerna till detta var inte arbetsrelaterade.

5.5 Kansliutrymmen och utrustning

Under sommaren renoverades köket i kontoret på Annegatan och ventilationen förbättrades. Under året utökades antalet arbetspunkter. Max Virta fungerade som datastödsperson.

Inomhusluften vid Kvarkens naturskolas kontor i Vasa orsakade hälsoproblem för de anställda och därför påbörjades sökandet efter nya hyreslokaler. Nya kontorsutrymmen hittades i gamla vattendomstolen vid Vasklotbron (Rantalinna) dit naturskolan sedan

flyttade i början av juni. En del av sommaren gick åt till att skapa fungerande system med bl.a. utökat kontorsmöblemang och egna köksfaciliteter.

I juni flyttade Ålands naturskola sitt kontor och lager till Sjökvarteret i Mariehamn. Vi hyr utrymmet av Ålands Natur och Miljö, som också har sitt kontor i samma lokal. Vid lokalen finns också möjlighet till avspolning av utrustning och laddning av bilen. Den 28 augusti bjöd vi till gemensamt inflyttningsfika för våra samarbetspartners och alla andra aktörer i Sjökvarteret.

5.6 Arkivet

Förbundets handlingar uppbevarades fortsättningsvis på Svenska centralarkivet.

5.7 Organisationsutveckling

Särskilt under våren arbetade styrelsen med en uppdatering av instruktionen för beslutsfattande. Efter förbundskongressen startade styrelsen en strategisk process i syfte att klargöra Natur och Miljös självbild. Styrelsen behandlade frågan på samtliga möten under hösten. Personalen ägnade tid åt dessa frågor på ett personalmöte i samband med julfesten.

6 Skärgårdsfonden

Skärgårdsfonden hade ingen aktiv verksamhet. Försäljningen av adresser sköttes av kanslisekreterare Madeleine Blomqvist. Fondens ekonomiska resultat var 362 euro.

7 Ekonomi

7.1 Översikt

År 2014 gjorde Natur och Miljö ett underskott på 40 100 €.

I förbundets intäkts- och kostnadsbild skedde inga stora förändringar år 2014 jämfört med år 2013. Intäkterna år 2014 var 780 000 €, vilket är 5 000 € mera än året innan.

Verksamhetsintäkterna ökade med 23 000 € till 127 000 €. Orsaken var främst de deltagarintäkter som Naturskolan Utterns lägerskolsverksamhet inbringade.

På intäktssidan sjönk de offentliga understöden med över 30 000 € då förbundet år 2014 inte erhöll något EU anknutet understöd. De privata understöden ökade dock med närmare 20 000 €. Statsbidraget hölls konstant och utgjorde 135 000 €. Medlemsintäkter om 93 700 € sjönk med 3 000 €.

På utgiftssidan steg personalkostnaderna med 63 000 € medan de övriga kostnaderna minskade med 8 000 €. Personalkostnaderna ökade främst inom barn och ungdomsverksamheten. Bland annat hade Kvarkens naturskola från och med andra halvan av år 2014 två heltidsanställda naturskollärare, jämför med en anställd år 2013.

Förbundets stora underskott om 40 100 € resulterar i att förbundets balanserade vinstmedel i slutet av år 2014 är minus 480 €. Det totala egna kapitalet är dock inte

negativt tack vare tidigare fonderade medel om 92 000 € av vilket verksamhetsfondens utgör 68 000 €.

Förbundets negativa resultat år 2014 kan förklaras av flera olika orsaker. En av orsakerna är att förbundet år 2014 inte erhöll EU anknyttat understöd vilket tidigare år finansierat en del av administrationen och en annan orsak är att förbundet misslyckades med att finna finansiärer för det strategiarbetet som den kommande huvudkampanjen krävde. Att förbundet misslyckades med att förverkliga strategin för effektiviserad medelanskaffning som godkändes av styrelsen våren 2013 bidrog även till det negativa resultatet.

7.2 Bidrag och understöd

Bidrag beviljade för specifika ändamål är alltså den allmänna formen av finansiering. Dessa bidrag är av avgörande betydelse i synnerhet för förbundets barn- och ungdomsverksamhet. De allmänna verksamhetsbidragen utgör den nödvändiga stommen i verksamheten eftersom de beviljade bidragen för specifika ändamål sällan helt täcker kostnaderna.

För sin verksamhet och för olika projekt har förbundet år 2014 erhållit följande understöd:

Allmänt verksamhetsbidrag erhöles av Anna och Karl Eklunds stiftelse, Föreningen konstsamfundet, Miljöministeriet (statsstöd), Svenska folkskolans vänner och Svenska kulturfonden.

Barn- och ungdomsverksamheten erhöles bidrag av Aktiastiftelsen i Vasa, Aktiastiftelsen i Korsholm, Bergsrådet R. Erik Serlachius stiftelse, Bergsrådet Sophie von Julins stiftelse, Föreningen Ostrobothnia Australis, Helsingfors stads miljönämnd, Kulturfonden för Sverige och Finland, Raseborgs stad, Sjundeå kommuns bildningsnämnd, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius, Stiftelsen Pro Juventute Nostra, Stiftelsen Tre Smeder, Svenska kulturfonden, Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Utrikesministeriet, Ålandsbankens Miljökonto och Ålands landskapsregering.

Finlands Natur fick bidrag från Konstsamfundet, Harry Schaumans stiftelse, Undervisnings- och kulturministeriet, Utrikesministeriet och William Thuringss stiftelse.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla understöd och bidrag som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

7.3 Penninginsamling

På sommaren ansökte Natur och Miljö om penninginsamlingstillstånd av Polisstyrelsen och av Landsskapsbyråen på Åland. Tillstånden beviljades på hösten, varefter marknadsföringen av projektdonationer började planeras.

Natur och Miljö var medlem i föreningen Vala rf.

8 Medlemsorganisationer

8.1.1 Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum r.f.

Finlands svenska lärarförbund

Finlands svenska Marthaförbund

Finlands svenska scouter

Finlands Svenska Skolungdomsförbund

Gennarbyvikens fiskevårdsförening

Håll skärgården ren

Krogars vattenskyddsförening

Nordenskiöld-samfundet i Finland

Nylands fiskarförbund

Nylands Miljövårdsdistrikt

Pellinge hembygdsförening

Svensk Ungdom

Svenska folkskolans vänner

Svenska naturvetarklubben

Åbo Nation

Totalt 16 st

8.1.2 Medlemskommuner

Grankulla stad

Ingå kommun

Jakobstad stad

Kimitoöns kommun

Korsholm kommun

Kronoby kommun

Larsmo kommun

Lovisa stad

Nykarleby stad

Raseborgs stad

Sjundeå kommun

Vörå kommun

Totalt 12 st

9 Personmedlemsantal

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Esbo miljöförening	49	52	48	46	47	47	50
Grankulla miljöförening	64	60	61	59	59	56	56
Hangö miljöförening	32	28	23	20	23	19	19
Helsingfors naturskyddsförening	140	144	136	132	134	139	147
Ingå-Sjundeå miljöförening	104	100	94	96	95	82	79
Jakobstadsnejdens Natur	97	101	102	99	99	99	96
Kimitoöns Natur	57	59	52	49	44	46	46
Kyrkslätt miljöförening	11	10	9	9	9	9	10
Kyrksläotts Natur och Miljö	98	104	101	94	95	88	87
Malaxnejdens naturförening	41	39	35	36	32	28	31
Oravaisnejdens naturvetarklubb	34	32	32	32	31	32	32
Pargas Naturskyddsförening	60	61	64	66	70	66	67
Raseborgs Natur och Miljö	171	181	171	175	182	180	185
Sibbo Naturskyddare	129	127	127	127	128	119	122
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.	5	6	6	5	6	5	5
Sydbottens Natur och Miljö	69	66	70	67	53	49	45
Vasa miljöförening	92	97	89	93	96	87	82
Åbonejdens Natur	117	113	104	103	99	100	95
Ö.Nyländ Fågel- och Naturskyddsf.	75	74	71	72	68	66	60
Ålands Natur och Miljö	190	185	177	170	167	163	159
Lokalföreningsanslutna totalt	1647	1647	1577	1555	1537	1480	1473
NoM enskilda medlemmar	1925	1950	1958	1920	1830	1750	1643
Ständiga medlemmar	13	13	13	14	14	14	14
Totalt medlemstal	3585	3610	3548	3489	3381	3244	3130

I förbundets medlemsantal ingår 91 medlemmar som betalar en medlemsavgift för ungdomar under 25 år, därtill 860 medlemmar som hör till 313 familjer som betalar en medlemsavgift för en familj. I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2014 per den 13.1.2015. Ett litet antal medlemmar, uppskattningsvis 20, betalar medlemsavgiften för år 2014 ännu efter detta datum.